

La heroo vivo de Henri Dunant, 7-a parto
Claude Gacond, 102-a radioprelego, 1964.11.11 & 14

Atentu esperantistoj! Ĉi tie parolas la Svisa Kurtonda Radiostacio. Claude Gacond raportas pri la heroo vivo de Henri Dunant. Vi aŭdas la sepan elsendon.

Ni rigardu la batalon de Solferino per la okuloj de Henri Dunant legante priskribojn el lia fama libro :

« Sur ĉiuj montetoj, altaĵoj, rokeĝoj okazas obstinegaj bataloj : mortintoj amasiĝas sur la suproj kaj en la ravinoj. Aŭstroj kaj aliancanoj tretas sin unuj la aliaj ; sur kadavroj ili sin mortigas : buĉo per armilbatoj, kraniorompo aŭ tratanĉo per sabro aŭ bajoneto ; ne plu ekzistas batalfronto, ni troviĝas en buĉejo, kie luktas kruelaj bestoj furiozaj kaj ebriaj je sango ; eĉ la vunditoj sin defendas ĝis lasta ekstremo : kiu ne plu posedas armilon, tiu kaptas sian kontraŭulon ĉe la gorgo por lin ŝiri per la dentoj. Jen lukto, kiu fariĝas ankoraŭ pli terura pro la alveno de aroj da kavalerioj, kiuj preterpasas galope : ĉevaloj hufpremas mortintojn kaj mortantojn ; vunditoj sentas sian makzelon foriri, alia havas sian kapon tretitan, tria, kiun oni estus povinta savi, ricevas truon en sian bruston. Ĉevalhenoj akompanas homblekojn, estas furiozaj kriaĉoj kaj doloraj aŭ senesperaj hurloj. La artilerio rapidas post la kavalerio. Ĝi malfermas al si vojon inter kadavroj kaj vunditoj, kiuj kuŝas mikse sur la grundo : cerboj ŝprucas, membroj rompiĝas kaj eriĝas, la tero sorbas sangon kaj la kamparo kovriĝas je eroj da homoj... »

Nia ĝenevano dum sia tuta vivo konstante revivos tiujn inferajn dekkvin horojn. Civitano de neŭtralema kaj universalema urbeto, li ne estis kapabla konsideri pli favore unu el la soldataroj. La hazardo, aŭ la privilegio, kiel li diras, kondukis lin meze de batalfronto, kaj li konstatas, ke ambaŭ soldataroj obeas al la sama mistika frenezo kaj montras la saman pasian kuraĝon.

« Simpla turisto, tute fremda al tiu granda milito, mi havis la maloftan privilegion, dank'al speciala cirkonstancaro, povi ĉeesti emociigajn scenojn, kiujn mi poste decidis priskribi. Mi rakontas nur miajn personajn impresojn. »

Ni do aŭskultu ilin :

« Oni konstante aŭdas ambaŭflanke de la fronto la tamburistojn frapadi kaj la klarionistojn soni ŝarĝon.

La gvardio kondukas kun noblega kuraĝo. Sturmsoldatoj, ĉasistoj kaj frontbatalantoj rivalas laŭ merito kaj aŭdaco. Zuavoj kun bajonetoj kuregas saltante kvazaŭ sovaĝaj bestoj eligante raŭkajn kriojn. La franca kavalerio impetas sur la aŭstran kavalerion, ularoj kaj husaroj sin traboras kaj disŝiras ; eĉ la ĉevaloj ekcitiĝas pri la ardo de la batalo partoprenas tiun furioziĝon: ili sin ĵetas sur malamikajn ĉevalojn, kiujn ili kolerege mordas dum iliaj rajdantoj sin sabras kaj trahakas.

En la mezo de tiuj bataloj, ĉie kaj ĉiam renovigataj, oni aŭdas el la buŝoj de homoj apartenantaj al tiom da nacioj eliri blasfemojn kaj malbenojn. Estas fakto, ke plej multaj el tiuj homoj estas devigataj fariĝi hommortigantoj je sia dudeka jaro! »

La batalo finiĝis kun la alveno de la nokto. Henri Dunant somnambulas kaj lasas sin inundi de la veoj de la mortantaro.

« En la silento de la nokto aŭdiĝas ĝemoj, sufokataj sopiroj angorplenaj kaj doloresprimaj kaj ŝirantaj voĉoj, kiuj vokas je helpo : neniam ni povos rediri la agoniojn de tiu abomena nokto ! »

Kiam la suno leviĝas, Henri Dunant ankoraŭ rigardadas :

« La suno de la 25-a de junio 1859 lumigis unu el la plej forpuŝe naŭzigaj spektakloj, kiu sin povas prezenti al la imago.

La heroa vivo de Henri Dunant, 7-a parto
Claude Gacond, 102-a radioprelego, 1964.11.11 & 14

La batalejo ĉie estas kovrita de homaj kaj ĉevalaj kadavroj ; sur stratoj, fosoj, ravinoj, arbetoj, herbejoj estas disŝutitaj mortaj korpoj. La ĉirkaŭaĵo de Solferino estas kriblita de tiuj senvivaj korpoj. La kampoj difektiĝis, tritiko kaj maizo kuŝas, heĝoj disfalis, fruktarbaroj ruiniĝis, kaj de loko al loko oni trovas sango-marĉojn.

Jen filo, idolo de liaj gepatroj, edukata kaj flegata dum longaj jaroj de amema patrino, kiu timis eĉ liajn plej etajn malsanetojn ; jen juna soldato, kiu por la militado devis forlasi fianĉinon kaj preskaŭ certe patrinon, fratinojn kaj maljunan patron ; jen li, kiu kuŝas en koto, en polvo, kaj banas en sia sango. Lia vira kaj bela vizaĝo estas nerekonebla, sabro aŭ mitrajlo lin ne ŝparis : li suferas, li elspiras ; kaj lia korpo, objekto de tiom da vartoj, nigra, ŝvelanta, hida, estas ĵetota en apenaŭ fositan fosaĵon ; lin kovros nur kelkaj ŝovelplenoj da tero kaj kaŭstika kalko. La rabobirdoj respektos nek liajn piedojn, nek liajn manojn, kiuj eliras la molan grundon aŭ la taluson, kiuj oficas kiel tombon... »

Henri Dunant, kvazaŭ ebriulo, alproksimiĝas al la vilaĝo. Novaj halucinoj :

« La vilaĝoj dezertas ; ili estas markitaj de la spuroj de la pafado, de la bomboj, de la grenadoj, de la obusoj.

La domoj, kies muroj estas boritaj de la kugloj, kiuj malfermis larĝajn breĉojn, estas skuitaj, ruinigitaj.

La loĝantoj, kies plejmulto travivis kelkajn dudek horojn kaŝe en siaj keloj, sen lumo kaj sen nutro, ilin ekforlasas. La stuporo de tiuj malfeliĉaj kamparanoj pruvas la longan teruron, kiun ili ĵus konis.

La grundo estas kovrita de rubaro ĉiuspeca ; armileroj, ekipaĵoj kaj vestaĵoj sangomakulitaj. »

Per tiu priskribo ĉesas la konstatoj. La malbono estas farita. Kial pli longe plendi dum vunditoj suferadas senhelpe. Henri Dunant reaŭdas sian veran naturon. Li forgesas la kialon de sia veturado en tiun inferon, kaj kiel tiam en Ĝenevo organizas sisteman helpon. **La Societo de la almozoj** okupis lian junecon en Ĝenevo. De nun, la veoj de la vunditoj replenigos lian tutan eston. La bankista kariero estis nura parentezo en vivo destinita al la suferantoj.

Ni multobligos la tekston de tiuj elsendoj pri la heroa vivo de Henri Dunant kaj ĝin sendos al la petantoj.

Vi aŭdis Radio-Svislandon. Claude Gacond diras al vi :

Ĝis reaŭdo !

-oOo-